Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. ЧИСЛО 191. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 17-го СЕРПНЯ, 1921. VOL. XXIX. No. 191. JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, AUGUST 17, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ТКАЛЬНІ ПІДПРИЄМЦІ ЗНОВ ЖАДАЮТЬ ВІЙСК ПРОТИ СТРАЙКУ

КОНКОРД, Норт Каролайна, 15. серпня. — Заряд Канон Милс, в Канаполис, бавовняної фабрики, проти котрої тягнеться уже довший страйк, постановив отворити назад роботу у фабриці страйколомами, а рівночасно вислав до ґубернатора стейту просьбу висилки ще дальших війск в страйковий округ.

Ґубернатор відповів, що він не вишле дальших війск так довго, як довго не відбуде про те конференції з командантом тих війск, що тепер приїхали на страйк.

ЗАКИД ЮНІЙНОГО ПРОВІДНИКА.

Джеймс Ф. Барет, президент стейтової новокаролайнської Федерації Праці, котрий приїхав в страйковий округ зараз, як лише ґубернатор стейту вислав туди війско, видав заяву, в котрій каже, що стейтові і міські урядники закликуючи та висилаючи війско в страйковий округ, допустилися нечуваного надужиття власти, та що одинокою ціллю їх кроку являється застрашити страйкуючих робітників і примусити їх до скінчення страйку.

Рівночасно Барет вислав до ґубернатора стейту листа, в котрім закликає його приїхати в страйковий округ і особисто поробити досліди над тим, чи потреба висилати там війска.

ҐУБЕРНАТОР ВИДАЄ ВІДОЗВУ В СПРАВІ СТРАЙКУ.

Ґубернатор Морисон видав відозву в справі страйку. З ній ґубернатор ручить, що вся поліційна і військова сила стейту буде вжита на охорону прав кождого горожанина і удержанне спокою в дистрикті, діткненім ткальним страйком.

В тій самій відозві ґуберн[т]ор викладає, що кождий робітник має право страйкувати, уживаючи мирних способів до примушення підприємця приняти робітничі домагання.

НОВИЙ ЛАКАВТ В СТАЛЕВІМ ПРОМИСЛІ.

ҐВІЛІНҐ, Вест Верджінія, 15. серпня. — Союз юній сталевих робітників, що зветься „Амалґамейтид Асосіейшен оф Айерн, Стіл енд Тинплейт Воркерс", видав нині приказ своїм членам, занятим в Ґвілінґ Стіл Корпорейшен, безпроволочно перестати робити.

Причиною покинення роботи є те, що корпорація не схотіла говорити з робітниками про зниженне робітничої заплати в Ґвитейкер-Ґлеснер Ко., побічній орґанізації корпорації. Страйк обнимає також Ла Бел Айерн Воркс. Президент союза юній видав заяву ,в котрій каже, що се не страйк, а лакавт, бо компанія знижила заплату, не давши робітникам можности умовитися щодо неї, викидаючи в той спосіб усіх незгідних з новою постановою.

ГОЛОВНИЙ УРЯДНИК ЗДОРОВЛЯ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕБЕЗПЕКА ПЕЛЯҐРИ ДІЙСНО ІСНУЄ.

ВАШІНҐТОН, 15. серпня. — Ґенеральний лікар Гаф С. Каминґ, начальник служби здоровля в Злучених Державах, вислав лист до президента Гардинга, в котрім заявляє, що побоюванне про поширенне пеляґри сього року справджується, о скілько на се вказують переведені ним недавно досліди в полудневих стейтах.

Він вказує наперед на факт, що ніодин полудневий стейт з винятком стейту Місісіпі не має способів переконатися, кілько хорих на пеляґру є в данім стейті. Однак статистичні дані, зібрані в сім власне стейті Місісіпі, показують, що число хорих на сю недугу, в першій половині сего року подвоїлося. Так само можна вносити про зріст хороби по стейтах: Алабама, Арканзо, Оклагома, Тексас і правдоподібно Норт і Савт Каролайна.

Він далі вказує на причини хороби. Причиною дійсно являється „голод", як се в науці називається таке одностайне відживлюванне людини, що не дає достаточної поживи, потрібної для тіла. Першим кроком для запобіження сій недузі треба уважати зробленне фармерських продуктів більше ріжноманітними. Тому акція департаменту (міністерства) рільництва, зміряюча до поширення плекання худоби і розвою молочарства, як також зусилля сього уряду для наклонення фармерів засівати більше уріжнороднені засіви треба уважати за відповідні кроки до поборювання сеї впертої недуги.

Лікар каже, що дуже обережні обчислення подають число смертий від пеляґри в році 1921. на 5.000, тоді як число случаїв сеї недуги мусить виносити понад 100.000.

СПРАВА ВИЗНАННЯ УРЯДУ МЕКСИКА.

ВАШІНҐТОН, 15. серпня. — В сенаті прийшло до довшої дебати над справою визнання уряду теперішнього президента Мексика Обреґона.

Сенатор Ашерст з Аризони промовляв за признанием. Він вказував на те, що стейт Аризона домагається такого признання, бо стейтова леґіслятура ухвалила одноголосно резолюцію до сенату, просячи о се признанне. Він підносив, що сей голос Аризони є дуже замітний, бо ніодин стейт не потерпів тільки від мексиканської анархії, що власне стейт Арезона. Те саме зробив стейт Тексас, Мишиґен, Илинойс, Оклагома і Каліфорнія.

Кількох сенаторів промовляло проти сего внесення, заявляючи, що Обреґон не заслугує на таке признанне, бо його руки забабрані кровю Карансо, його попередника, та що в Мексико далі мира нема.

ОТЕЦЬ ПРЕЗИДЕНТА ГАРДІНҐА ПОДРУЖИВСЯ.

Минувшого тижня, 76 літний отець президента Злучених Держав подружився з 52 літною Алісею Северис.

Отець президента Гардінґа є лікарем в місті Меріон, в стейті Огайо, а його жінка, з якою тенер одружився, була довголітною асистенткою в його докторськім офісі.

НЕЗВИЧАЙНА „ОВАЦІЯ" ДЛЯ ГРЕЦЬКОГО АРХИМАНДРИТА.

Не малу сензацію викликало на однім з головних зелізничих двірців в Шікаґо доручення судового візвання архимандриті Ґерманусови Трояносови, голові грецької православної церкви в Америці. Прибуття архимандрита ждало перед двірцем понад 1000 Греків. Коли архимандрит йшов поміж ряди побожних вірних, нечайно приступив до него післанець шерифа, вручаючи йому варант, щоби сейчас ставився перед судом.

Варант проти архимандрита вибрав місцевий грецький парох на сій основі, що архимандрит був іменований на епископа декретом грецького короля Константина, а не постановою голови грецької церкви, тому він не відповідає місії, в якій приїхав до Шікаґо.

ЖІНОЧА ДЕЛЕҐАЦІЯ ДО СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

До Польщі і до Східної Галичини вибирається окрема делеґація з рамени міжнародньої жіночої ліґи мира і свободи, зложена з одної Анґличанки і одної Шведки, щоби на місци провірити положення непольських народностей і американську допомогову акцію, яку ведено дотепер головно і виключно для Поляків.

„ЖОВНЯРСЬКІ КОЛЬОНІЇ НА КРЕСАХ".

Під таким заголовком „Курєр Львовскі" (ч. 169) взиває польський уряд, аби ще інтензивнійше підпер кольонізацію українських земель польськими жовнярами і пише: „Мусимо передусім підкреслити, що кольонізаційна жовнярська акція, переведена консеквентно, може засадничо змінити культурну і національну фізіономію кресів в користь Поляків, а переведена нездарно наразить нас (Поляків) на діймаючі втрати і додасть до неповоджень в заграничній політиці одно, чи не тяжче неповодження в межах власного краю".

Дальше дає „К. Л." таке цінне признання: „На кресах", де зникаємий процент польського елементу топніє постепенно в українськім морю, потрібний доплив здорового, сильного польського елементу, яким є жовнярі" — і пише, що кольонізацію українських земель належить конче перевести з великим поспіхом.

Можна припускати, що сей заклик півурядового польського денника матиме повний успіх і на наші землі покотяться поспішні поїзди із „здоровим, сильним польським елементом". Який се матиме кінець — се инша справа.

ВІДКЛИКАННЄ ЛЮБОМІРСЬКОГО З ВАШІНҐТОНУ.

ВАРШАВА, 13. серпня. — Князь Любомірскі, дотеперішний польський амбасадор в Злучених Державах зістав відкликаний. На його місце ще не назначено наслідника; загально говорять, що ним має стати М. Тарновскі, давнійший австрійський амбасадор який приїхав до Вашінґтону в кілька днів перед вибухом війни Злучених Держав з Австро-Угорщиною.

100 МІЛІОНВ РУБЛІВ ЗА ПЕРЕЇЗД ЗІ СИБІРУ ДО РОСІЇ.

ЧИТА, 12. серпня. — Кароль Крен, мешканець міста Шікаґо, заплатив за переїзд з Верхне-Удінска до західної російської границі 100 міліонів советських рублів. Советські рублі не мають обігу в сибірській републиці, однак можна їх набути по 15 срібних копійок за тисяч рублів.

Кароль Крен, бувший американський посол до Хін, враз зі своїм сином, та своїм секретаром і товмачем російської мови, виїхав 2. липня з Чіти до Росії, в поворотній дорозі до Америки.

ГОЛОС БОЛЬШЕВИКА ПРО СОВІТСЬКУ РОСІЮ.

Бувший червоно-армеєць, курсант Адольф Врастер, котрий перебуває під сю пору в Празі, помістив в соц. дем. органі „Право Ліду" статтю про совітську Росію, в якій м. и. говорить: Всюди я чув жалі, які не може описати ніяке перо. Ніхто не може уявити собі сього страшного нещастя, яке звалилося на Росію за влади комуністичних диктаторів. За виїмком Леніна і Троцького, котрих кухня заосмотрена спеціяльним посилками, походячими навіть із Сибіри, за виїмком сих двох щасливців, усі инші диктатори мусять явно або тайно красти. Колиб наші найзавзятійші комуністи могли глянути на Росію своїми очима, вониб дуже скоро вилічились зі своєї большевицької гіпнози".

СКІЛЬКИ Є ЖИДІВ НА СВІТІ.

„Жидівський Річник" на сей рік, що відповідає 5681 рокови після жидівського рахунку, обчисляє всіх Жидів на світі на 15 міліонів 774 тисяч.

З сего числа — в північній Америці є 3 міліони 380 тисяч Жидів, в полудневій Америці 117 тисяч, в Европі 11 міліонів 35 тисяч, в Азії 433 тисяч, в Африці 870 тисяч, а в Австралії лише несповна 20 тисяч.

В Палестині, Жиди творять заледви 10 процент цілого теперішного населення Палестини.

ГУЦУЛЬЩИНІ ГРОЗИТЬ ГОЛОД

З кінцем червня с. р. в части Покуття, званій Гуцульщиною, наслідком чотиростепеневого морозу вимерзла кукурудза, картофля і стручкові рослини. Полонини покрив сніг до того степеня, що Гуцули мусіли зігнати худобу на долини годувати її пашою по оборогах. По причині довгої слоти пропали сіножати. Знесиленій і винищеній війною Гуцульщині грозить голод.

ПОЛЯКИ КОЛЬОНІЗУЮТЬ ГАЛИЧИНУ.

Транспорти кольоністів Мазурів і здемобілізованих польських жовнірів до Східної Галичини з кождим днем збільшаються. В останніх днях переїхало через Львів на схід знов кілька поїздів польських кольоністів. Ідуть і через Броди під Рівне, Почаїв, були ваґони і до околиць Берестечка. Дня 17. липня 1921 р. переїхав завантажений Мазурами, худобою, розібраними будинками і деревом поїзд до Глубічка Великого, заладований у Велічці. На полях Красного пов. Золочів розсілося вже 95 польських кольоністів, кождий на своїй парцелі. У кождого кольоніста є кріс і набої. Мають і машинові кріси та вихвалюються ними. Часто стріляють собі „на віват" по пяному і ранять прохожих. На щастє постріляли досі тільки двох своїх Мазурят.

СОВІТСЬКА РОСІЯ В ЦИФРАХ.

Петербурська „Правда" публікує ряд статичних даних, які представив завідуючий статистичним департаментом в Московві виконавчому комітетові робітничої ради з приводу останньої переписи населення в сов. Росії. Згідно сій переписи в 1920 р. було в сов. Росії 133 міліони мешканців. Від 1914 р. число населення Росії зменшилося о 12 міліонів. Населення Москви виносило з кінцем 1920 р. — 1,058.011 мешканців супроти 2,043.000 в 1917 році. Число урядовців в Москві виносить 228.000, коли в 1917 р. було в цілій Росії 222.000 урядовців. Смертність в Москві виносить зараз 23 на 1000. В першій половині 1920 року виносила смертність 45, а в другій половині 28 на тисячу мешканців. Число заключених подруж є сьогодня чотири рази так високе, як перед війною; воно виносить 20 на 1000 мешканців. Половина подруж відбувається тільки перед цивільними установами.

Ввіз краму до Росії в перших чотирьох місяцях 1921 р. значно збільшився. Коли на протязі цілого 1920 року ввезено тільки 15.500 тон, збільшився ввіз в перших чотирьох місяцях 1921 р. на 61.200 тон. З сього ввезено вугля 26.000 тон, руди зелізної і зелізних виробів 17.500 тон і 15.500 тон харчових продуктів. В місяци квітні с. р. ввезено перший раз від початку війни до Росії бавовняні вироби.

НАЙБІЛЬША КОЛЕКЦІЯ ПОЧТОВИХ МАРОК НА СВІТІ.

В Парижи помер граф Ферари, австрійський горожанин, властитель найкращої — як кажуть — на світі колекції почтових марок, що обіймала собою комплет всіх доси виданих почтових марок, почавши від 17. століття.

Перед війною оцінювали колекцію марок австрійського графа на суму 2 міліонів франків.

Приватні синдикати жертвували тепер за колекцію марок помершого графа суму 375 тисячів анґлійських фунтів штерлінґів, однак француський суд сеї суми неприняв, постановляючи продати марки на публичній ліцитації.

АМЕРИКА БУДЕ КОНТРОЛЮВАТИ РОЗДІЛЕННЯ ПОЖИВИ МІЖ РОСІЙСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ

РИҐА, 15. серпня. — Основа, на якій тутешна делеґація Американської Ратункової Адміністрації веде переговори з представниками російського ратункового комітету — не може бути змінена в головнім постуляті, що Американці мусять задержати в своїх руках цілковиту контролю над розділюванием поживи між голодні маси Росії.

В тім зглядi в переговорах між американським представником Вальтером Бравном і між делеґатом советського уряду Літвіновом, станула поважна ріжниця думок, яка дасться усунути доперва на спеціяльне рішення зі сторони Вашінґтону або зі сторони Москви.

Совети хотілиб контролювати ратункову акцію, спеціяльно при розділюванню поживи між населення.

Американська адміністрація хоче сю контролю задержати в своїх руках.

Советське правительство бачить, що місцеві ратункові комітети, які будуть безпосередно входити в контакт з голодуючим населенем, будуть мати у сего населення великий вплив і значіння.

Совети бояться, щоби з часом місцеві ратункові комітети і головний російський ратунковий комітет не дійшли до такої степени політичного впливу в Росії, що сталиби небезпечною силою для самого советського уряду.

Рівнож совети хотілиби у мас населення Росії удержати ілюзію, що поміч голодним походить від них, що вони такі добрі господарі, що в найтяжшій ситуації знайдуть спосіб і раду, щоби населенню прийти з помочю в потребі.

Советське правительство хотілоб своєю контролею над ратунковою акцією скріпити серед російського населення своє політичне становище.

Американська ратункова комісія, маючи на зглядi в першій мірі допомогу голодуючому населенню, хоче удержати над цілою ратунковою акцією контролю в своїх руках, щоби ся головна ціль була належно сповнювана і виконана.

ЗРІСТ ШКІЛЬНИЦТВА НА УКРАЇНІ.

Зі Львова доносять: Навіть в такім змосковщенім Харкові ростуть українські школи як гриби по дощі. Про инші міста і села України нема що й згадувати. Нарід побачив, що в школі його ратунок і будуччина і стихійно горнеться до неї, хоч невідрадні життєві відносини не сприяють її розвоеви. Так прим. розвій камянецького університету неможливий через дуже тяжкі життєві відносини. Професори і студенти дістають їду раз на день, платню виплачено щойно за місяць січень. Такі відносини унеможливлюють всякі студії.

ПРОГОЛОШЕННЯ НОВОЇ РЕПУБЛИКИ НА УГОРЩИНІ.

БІЛГОРОД, Сербія, 15. серпня. — В місті Пятицерков, в західній части Угорщини, відбулися масові збори мадярського і югославянського населення.

Телеграма, яка прийшла звідтам до сербської столиці, доносить, що на сих масових зборах проклямовано нову від Угорщини незалежну републику під назвою Бараня, якої головним містом буде Пятицерков.

Правління в новій републиці поручено новому урядови під проводом ґрафа Каролія.

ЗМІСТ АНҐЛІЙСЬКО-ІРЛЯНДСЬКИХ МИРОВИХ УСЛОВИН.

ЛОНДОН, 15. серпня. — Анґлійське правительство подало до публичного відома пропозиції, поставлені провідникам Ірляндії до одобрення.

ЩО АНҐЛІЯ ДАЄ ІРЛЯНДЦЯМ:

1. Всі права, які мають анґлійські самрядні кольонії.
2. Цілковитий саморяд в податкових і фінансових справах.
3. Право утворити власні війска для оборони краю.
4. Право уторити власну почтову службу, кермувати шкільною системою і право контролювати власні промислові квестії.

ЩО АНҐЛІЯ ЖАДАЄ ВІД ІРЛЯНДІЇ.

1. Контроля моря і морських берегів Ірляндії належить до анґлійської военної фльоти.
2. Число ірляндського війска має бути ограничене.
3. Справи зелізниць мають бути віддані Анґлії.
4. Між Анґлією і Ірляндією не може бути ніяких цлових оплат і инших ограничень в взаїмних торговельних зносинах.
5. Ірляндія має на себе перенятн часть довгів анґлійського правительства, як се буде розчислено на спільній конференції анґлійських і ірляндських делеґатів.

Президент ірляндської републики Де Валера в листі до Ллойда Джорджа заявив, що принятте тих условин означалоби признання Анґлії участи в ірляндськім правлінню, на що ірляндська републиканська партія рішучо не може згодитися.

З другої сторони Ллойд Джордж закомунікував ірляндському провідництву, що не може бути мови, щоби Ірляндія була зовсім відірвана від Анґлії, бо ґеоґрафічна приналежність Ірляндії до британських островів є неоспоримим фактом, а історія сих обох близько себе лежачих островів є найлучшим доказом, про нероздільну спільну екзистенцію Анґлії і Ірляндії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРИ КІНЦІ МАШКАРАДУ.

Те, що зараз твориться в Советській Росії, інакше не можна назвати, як крахом дотеперішньої, так дзвінко проклямованої політики большевиків.

Здавалося, що Ленін і Спілка в своїх химерах комуністичного будівництва вже перейшли всякі межі, що хвиля їх божевілля має розбитися остаточно о гранітні скелі твердої дійсности й, нарешті, мусить відлинути назавжди, залишаючи лише брудну піну і ріжного сміття.

Коли після небувалої поражки під Варшавою, в Совецькій Росії, а з окрема на Україні, почало все більш і більш ширятись незадоволення з влади, коли се незадоволення стало просочуватися у вірні советам кола червоних випробованих робітників, коли, нарешті, деморалізація стала заражувати найпевніщі частини червоного війска, — всі думали, всі були переконані, що вже настає кінець.

Большевизм, ся болячка культурного світу, мусить вже раптом лопнути й разятрена рана почне гоїтись!

Се було для всіх ясно й цілком зрозуміло, бо розвиватись большевицька влада не могла через свою зарозумілість, упертість й ортодоксальність політики совецьких провідників.

Досить, лише памятати власні слова самого Леніна, який ще той рік заявив:

„Дуже багацько ми пролили крови й стратили життя для досягнення влади пролетаріяту, що булоб смішно, колиб ми задля яких матеріяльних користий покинули ідею сеї влади."

Так казалось рік тому.

А тепер?

Хто може повірити, що край, котрого кличем є Російська Соціялістична Федеративна Совіцька Республіка; влада котрого має гаслом сотворити комуністично-соціялістичний рай — сей край давно вже втратив свій соціялістичний вигляд й тепер ладиться стати звичайнісінького типу капіталістичною державою?

Правда, вона ще прикривається маскою соціялістичної незайманости, комуністичвої наївности, але се не надовго.

Незабаром настане час, коли провідники большевизму здеруть з неї цинічно й останню маску й оголосять її капіталістично-буржуазним тілом, зараженим мікробом морального бандитизму й кретинізму.

Ще підчас варшавської поражки большевицькі пророки й жреці почали потроху заковувати свою соціялістичну, захоплену високим комунізмом Росію у кайдани свого й чужеземного капіталу.

Сі кайдани стають, що далі вже важчими й важчими.

Ось кільця цих кайданів:

Декрет про реальну власність селян над землею, — при чому надіjob все росте.

Декрет про вільний торг.

Декрет про відбудову кооперації.

І нарешті, концесії закордонному капіталу на природні богацтва.

Видача в руки того-ж капіталу фабрик, заводів.

І т. д. і т. д.

Навіть самі большевицькі жреці, отверто заявляють про відбудову „державного" капіталу.

Ще один крок... і маска соціялізму впаде. Росія стане по духу дореволюційною Росією зі всіма її негативними сторонами.

Лише Романові й Спілка будуть замінені Лееніним і такої-ж якости Спілкою.

І все се робиться цілком отверто, з характерним большевицьким цинізмом.

Ленін голосно заявив, що не булоб й навіть, не може бути, комуністично-соціялістичної Росії. „В порівнанню з соціялізмом, капіталізм есть зло. Але в порівнанню з сердновіччам, що існує в Росії з майже не існуючою продукцією, бюрократизмом — капіталізм є прогрес. Коли не можна відразу перейти до соціялізму, то капіталізм являеться неминучою фазою розвитку продукції й обміну."

От що каже тойже Ленін, через рік.

Тільки він та йому подібні можуть так рішуче не хиляючися, ставити хрест над тим, що на протязі трох років трактувалося на всіх перехрестках, що кровю і сльозами вбивалося в нещасні темні маси ошуканого народу; що нарешті, довело до повної руїни багатющі ниви нашої батьківщини України.

Далі все йде по битій дорозі...

На Миколаївській, Московсько-Курській і Південних залізницях прикладаються до життя дореволюційні інструкції й дисциплінарні кари. Надається повна влада начальникам станцій, шляхів, тяги телеграфу й т. д.

Всі комітети на залізницях касуються...

Відновляються права адміністрації на заводах і фабриках.

Як подає „Красная Газета", Ленін наказує „поміркованість і згоду" з капіталістами, „обережне й доброзичливе відношенне" до громадянства дрібної буржуазії, інтелігенції і селянства.

При цьому підкреслює, що перехід до соціялізму має переводитися „обережно й пляномірно".

Далі Ленін наказує давати чужеземним капіталістам „миллионые заработки", тількиб знову навязати товарообмін. Наказується закликати найвпливовіщі промислові кола до праці (себто закликати до життя власний капітал).

По заяві лорда Керзона, димісія Чічеріна — діло конечне. Ліве крило совецької влади також має „податися до димісії".

В церковних справах теж повний поворот до старого.

Троїцько-Сергієва Лавра повернена монахам. Всі будинки Чудова монастиря віддаються в повне розпорядження патріярха Нікона.

І т. д. і т. д.

Треба звернути увагу, що се тільки компроміси з боку упертої в своїх поступованнях, непохитної в своїх програмах большевицької влади — се є повна здача перед капіталом по всіх пунктах.

Инакше трактувати цього не можна.

Що-ж являеться підставою такої здачі? В кожному разі не надія схоронити „комуністично-соціялістичну владу".

Се булоб цілковитою наївностю.

„Капіталістичного комунізму" нема й не може бути...

Але справа й не в тому...

Нас цікавить друге — проаналізувати, що уявляють з себе ті проводирі большевизму, ті жреці, що в свойому палкому бажанню утримати владу в руках, з такою легкою душею кидають свої гасла, нищуть ті прапори, що на їх наказ проливано кров й сльози тисяч, соток тисяч неповинних людей.

Хто ті пророки, що забули свої заповіти й раптом починають співати старі дореволюційні частушки?

Хто вони?

Машкарад кінчається. Знимаються зімняті, запотнілі машкари...

Останні події здирають з них машкарадне убрання — цю тогу комуністичної святости, й ми бачимо перед собою звичайнісеньких „авантурників" вищої марки, яким на протязі трьох років вдавалося каламутити життьові хвилі не тільки многоміліонних мас народів бувшої Росії, але і всіх шарів суспільства цілого світу.

І ці авантурники мають ще нахабство мріяти проте, щоб утримати свою владу надалі, але це даремно. Сліпі, закохані веселим арлекіном на машкараді, вже прозріли, коли побачили, що під машкарою ховається облича убивці, каторжника.

В історії ще не було випадку, щоб узурпаторська влада могла перетворитися, шляхом розвою, заховуючи при сьому свої прикмети, свою ідеольогію.

Що утворено вогнем, від вогня й загине.

Се закон, якого не перейдеш.

Одно ясно, що всі сі „реформи" благовістять початок скорого кінця, кінця того машкару, що чорною мракою висів над нами на протязі трох років.

Ще трохи й залунае похоронний дзвін.

Охріменко.

МИР АМЕРИКИ З НІМЕЧЧИНОЮ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Ухвала мирової резолюції Нокса-Портера в конґресі й сенаті й негайне підписанне сеї резолюції президентом Гардінґом викликали цілком зрозумілу радість у всіх кругах Німеччини та Австрії. В Берліні й Відні юрби народу стояли 3. липня перед будинками американських посольств, на яких уперше по пятьох роках показався американський прапор. Німецькі часописи всіх напрямків і відтінків присвятили й присвячують мирови з Америкою довгі статті, в яких сей акт однодушно характеризується, яко **подія надзвичайного історичного значіння.**

Радість Німців з нагоди відновлення мирових відносин з Америкою є цілком зрозумілою. Америка, вміщавшись у світову війну, перехилила вагу на користь Антанти й видерла перемогу з рук центральних держав. **Але тільки Америка може й загоїти ті рани, які вона нанесла.** Своїм демократичним устроем (Европа й досі вірить у сей демократичний устрій Америки), своїми величезними богацтвами, своєю не так великою заінтересованістю в европейських справах, нарешті, своєю віддаленістю від Европи, — Америка наче самою долею та історією є покликана допомогти, примирити й відбудувати.

Головне-ж, що примушує цілий світ, а передовсім центральні держави, запобігати ласки Америки — се ті **величезні запаси золота,** які Америка вже назбирала й які широкою річкою не перестають текти з усіх держав до Америки. Золотий запас Америки виносив у травні 1920 р. 1939 міл. долярів, у кінці грудня 1920 р. —2056 міл. дол., а в середині травня сього року — вже 2364 міл. долярів. Таким чином, лише за останній рік золотий запас Америки збільшився на 425 міл. долярів, а оббіг банкнот (паперових грошей) за сей самий час **зменшився** на 307 міліонів долярів. Коли приняти на увагу, що всього американських паперових грошей є в оббігу лише на 2953 міл. долярів, то побачимо, що **80% американських банкнот ґарантовано золотом.** Такого відношення між золотом і паперовими грішми нема тепер ні в одній иншій країні, навіть в Анґлії, не кажучи вже про Францію, Італію, а тим паче про Німеччину.

Золота хвиля не перестає й останніми часами приносити до Америки все нові й нові скарби. На протязі останніх тижнів знов прибуло до Юнії $3\frac{1}{2}$ міл. долярів золотом з Полудневої Америки, $1\frac{1}{2}$ міл. долярів з Франції, $4\frac{1}{2}$ міл. долярів з Австралії й 500 тис. долярів з Анґлії. Всі держави платять золотий податок Америці, й навіть бідна на золото Совітська Росія також посилає через Швецію чималі транспорти золота до Америки.

Сей золотий тягар висмоктує всі сили з Европи, але не приносить великого щастя і Америці. **Америка мусить допомагати Европі позичками,** бо инакше припиниться всяка торговля Америки з Европою. Американська промисловість вже давно переросла потреби власної країни, й коли не буде вивозу з Америки, тоді там неминуче виникне величезна промислова кріза. А вивозити з Америки нічого не можна буде, поки ріжниця між її грошевим станом і станом инших країн буде така велика, як нині. Тому **в інтересі всього світу, як і в інтересі Америки, є вирівняти фінансовий стан ріжних держав, не виключати й Німеччини.**

Німеччина се добре знає, й тому тут панує така радість з приводу формального заключення миру з Америкою. Поки формального миру не було, доти не могли налагодитись і взаємні торговельно-фінансові відносини. Нині Німеччина сподівається, що американський капітал оживить німецьку промисловість, що прийдуть американські позички, американські сирівці, що почнеться жвавий економічний обмін і що, таким чином, нарешті настане те довго очікуване оздоровленне німецького економічного життя.

Політичні німецькі круги зі свого боку покладають надії на те, що Америка візьме тепер більш активну участь у вирішенню ріжних політичних справ і конфліктів. Від сеї участи Німці сподіваються для себе великих полекшень, а для політичних противників — великих прикростей. Сі сподіванки занадто наївні, щоб на них варто було зупинятись докладнійше, але вони характеристичні, яко показчик тутешніх настроїв і прибільшених понять про Америку.

Коли Німцям дозволяється бути наївними в політиці й тішитися „фантастичними думами, фантастичними мріями",— то Українцям сього напевне ніхто за зле не візьме. Тому нікому, мабудь, не покажеться дивним, що й тутешні українські круги будують певні політичні пляни в звязку з заключеннем формального биру між Америкою та центральними державами.

Пляни сі базуються на двох засадах. Перш за все є засада економічна: **господарське відбудуванне України піде через Німеччину.** А що сама Німеччина капіталу не має, Америка-ж має свого капіталу занадто богато, то звідси випливає висновок, що зближенне Америкиз Німеччиною поведе також до зближення з Україною, а принайміні пробудить в американських фінансових кругах інтерес до України. З другого боку приймається засада політична, що **Америку пощастить приєднати до анґло-німецького пляну вирішення українського питання.** Що то за плян, на чім він базується й які шанси на здійсненне він має — про се я вже писав свого часу в статті „Нова орієнтація".

Залишаючи на боці сі міркування з поля високої політики, не можна проте не признати, що й під оглядом узько-практичним коли не для України, то принаймні для Українців, яких так богато в Австрії та Німеччині, заключенне формального миру з Америкою не пройде безслідно. Вже й нині українські еміґранти дістають досить значну допомогу від американських добродійних організацій. Не кажучи про допомогу Американського Червоного Хреста, треба особливо зазначити ту допомогу, яку дістає наша академічна молодь від американського Союзу Християнської Молодіжи (Young Men's Christian Association). З почуттєм великої подяки треба також згадати про ту поміч, яку дістають наші збігці, а особливо наші еміґрантські діти, від американської організацій Квейкерів.

Ненормальні відносини з Америкою перешкоджали досі сим організаціям розвинути свою діяльність в Австрії й Німеччині так широко, як се бажано й потрібно. Може бути, що нині, по підписанню формального миру, сі організації звернуть більше уваги на центральні держави, а разом з тим і на українських збігців та еміґрантів, зосереджених тут у такій великій кількости.

З якого отже боку не поглянути на заключенне формального миру між Америкою та центральними державами, — всюди перспективи малюються в рожевім світлі. Кождий зі сього становища тішить себе тими чи иншими надіями й будує ті чи инші пляни. Та коли-б ті пляни й надії справдились хоч у десятій частині!

Берлін, 5. липня.

Радянин.

УКРАЇНЕЦЬ.

Мене, Українця
Зродили Карпати,
Красу і свободу
Навчили кохати.
Сріблистого Прута
Филі мені грали,
І рідної мови
Чаром чарували.
Довбушева пісня
Круг мене дзвеніла
Насилю коритись
Мене не учила!
Всім бурям прегода
Опресь Чорногора
І в душі у мене
Могутня опора!
Так ворог ні гір тих
Не рушить з основи,
Ні душі Вкраїнця
Не скує в окови.
Не запраже лютий
До воза свойого,
Не зведе зі шляху
Чистого, прямого.
Служить не заставить
Ідолу проклятя,
Ні з душі не вирве
Гордого завзятя!

К. Зеленівський.

ПРОТЕСТИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД НАЙВИСШОЮ РАДОЮ ПРОТИ ПОНЕВОЛЕННЯ ГАЛИЧИНИ.

(Продовження).

VI.

Братство Пресвятої Тройці, відділ Українського Народного Союза в Бруклині, Ню Йорк, ухвалило на своїм місячнім мітінґу вислати протестаційну телеґраму до Найвисшої Ради. Згідно з сей постановою уряд Відділу вислав таку телеґраму:

ALLIED SUPREME COUNCIL
Paris

Trinity Society in name of Ukrainians in Brooklyn asks to liberate Eastern Galicia from Polish occupation and establish there rightful national Government under Petrushevich.

GR. CIOKALO, President
ST. HLUSHKO, Treasurer
VOL. YASKEVICH, Secretary

VII.

Українська Громада в Трой, Ню Йорк, вислала дня 7-го серпня таку каблеґраму:

ALLIED SUPREME COUNCIL
Paris

We Americans of Ukrainian birth, residents of Troy, N. Y., ask to save the Ukrainians of Eastern Galicia, Volhynia, Cholm and Bukovina from extermination, to remove barbarous Polish and Roumanian occupation armies and to accord the self-government of people under the rule of Ukrainian National Council headed by Eugen Petrushevich.

Rev. JOS. YALETCHKO, Rector of St. Nicholas Church
ANDREW BINDER, Pres. of Ukrainian Congragation
JOHN NAZAREWICH, Pres. of St. Nicholas Society
SOPHIE FERENTZ, Pres. of St. Olga Society

ДОПИСІ

БРІДЖПОРТ, КОНН.

Чи хочемо бути панами, чи рабами?

Хто помагав і ще доси помагає Полякам закріпощувати сусідуючі з ними народи, се кождому з нас відомо. Як би Українці мали хоч половину тої помочи, яку дістають Поляки, то Україна була би вже напевно смастійною державою.

Неодин з наших любить часом похвалитися: „Як би — каже — всі Українці в Галичині взяли в руки рискаль, сапу чи таки просто ломаку, то всіх Поляків прогнали би зі своїх земель". Нерозумна чванькуватість! Хибаж рискаль або сапа (мотика) видержить конкуренцію з машиновим крісом і скорострільною гарматою? Нині побіджає той, хто має зброю і до зброї. І Поляки не були би побідниками, як би не поміч антанти — особливо Франції й Америки.

Чи Поляки дістали посторонну поміч слушно чи неслушно, я тут говорити не буду, але мушу замітити, що вони і самі себе підпомагали та підпомагають. Правда, у Поляків є також ріжні партії, але всі вони стоять на національній основі. Польський ксьондз, польський дідич, польський урядник, польський селянин, польський робітник — всі вони складали і складають великі жертви на престол своєї вітчини. А у нас як? У нас ті, котрі дають милостиню бідним сиротам і калікам, називаються буржуями, ворогами робітничого люду. У нас тим, котрі щиро трудяться для загального добра, розбивається на вічах голови, а громил величається народними героями. У инших народів народному зрадникови, запроданцеви, ніхто руки не подасть, а в нас таких людців слухають і їм в долоні плещуть. От які ми свідомі Українці!...

Говоріть собі, що хочете, а я все таки певний, що як довго ми не виметемо сміття з власної хати, як довго не проженемо зпоміж себе чужих наемників, так довго Східна Галичина буде „Малопольскою", а Велика Україна — Московщиною. Хто не вміє господарити в своїй власній хаті, орати свою власну ниву, той мусить бути в чужій хаті наймитом, мусить возити гній на чуже поле.

От Вам, Браття Українці, віз і перевіз: Хочете визволити свою рідну землю з ляцького ярма, беріться до солідарної роботи; не хочете — робіть так, як доси робите. Не хочете панувати в своїй вітчині, то будете наймитами в чужій загороді. Не хочете ратувати від голоду свій власний нарід, то підете з торбами попід чужі плоти. Не хочете стати в ряди своєї власної армії, то будете „форисіцами" ляцьких або московських офіцирів. Не хочете підпомагати свого власного правительства, то будете бити поклони перед чужим, яке Ваші спини буде нагайкою пороти. Не хочете купити бондів своєї власної держави добровільно, то купите бонди ворожої собі держави **примусово!**

Отже що кому вгодно: вольному воля, а рабови кнут! Вибирайте, Земляки мої любі, але рішайтеся скоро! Не отягайтеся ані одної хвилі, аби на страшнім народнім суді, який незабаром наступить, було видно виразно, скільки нас стане по правім, а скільки по лівім боці.

А. Н.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Рочестерська громада при роботі.

Заходами Центрального Ратункового Комітету відбулися тут дня 29. липня в гали парохіяльній при Гудсон евені збори. На тих зборах обговорено справу бондів на визволенне нашого рідного краю. Предсідатель Д. Братусь заявив делеґатам, котрі репрезентують місцеві братства і товариства, що тепер ми всі, без ріжниці на партійні переконання, мусимо щиро працювати і не зражатися ніякими невдачами. Таку роботу робили инші народи, тож і ми мусимо її зробити.

Відтак місцевий парох о. С. Ващишин привитав делеґатів теплими словами і сказав, що він тішиться дуже, що знайшовся між такими свідомими Українцями, котрі так интересуються справою українською, мають духа потріотичного і любов до своєї дорогої Вітчини. Він, приобіцяв, що будемо спільними силами працювати. Предс. Братусь подякував о. С. Ващишиному за сей щирий привіт.

Потім приступлено до ширшого обговорення справи бондів. По короткій дебаті делеґати ухвалили як найскорше взятися до закупна бондів, як також дати сю справу до рішення тутешних братств і товариств, а потім зарядити загальне українське віче. Екзекутива Центрального Комітету має занятися продажию бондів, а не хто инший, бо згаданий Комітет репрезентує братства і товариства.

Збори висказали також свою думку про першенство щодо парцеляції землі та рішили, що зрікаються того першенства, а хочуть помогти рідному краєви зовсім безкорисно.

З Рочестер вислано 5 протестаційних телеграм до Ліги Народів в Парижи. Сі телеграми вислали слідуючі товариства: Центральний Ратунковий Комітет, який репрезентує загал; парохія св. Йосафата; бр. св. Николая (12. від. „Провидіння"); бр. св. Йосафата (217. від. У. Н. Союза); Читальня „Просвіти" ім. Івана Франка.

Константин Шевчук,
секр. Укр. Центр. Рат. Комітету
в Рочестер, Н. Й.

ВІЧУЮЧІ ДІТИ.

З приводу резолюцій „Зїзду українського студентства у Львові" в дня 1—3. липня, 1921 р.

Мотто: „И бѣ по полугривнѣ голова коняча..."
Зі старої літописі.

Старі літописі українського народу часто згадують про незаконні віча неспокійного часу, в яких брала участь неповноправна молодь. Коли ломалася державна влада на землях України, коли ворог кидав смагу з пламенного рога в села і городи її, коли заграва огнів пожарних світила над Київом, Володимиром, і Галичем, коли голод був такий, що коняча голова коштувала пів срібної гривні (а гривня була маєток!) тоді на сцену нашої надзвичайно цікавої історії виступали „вічуючі діти".

Старі літописці не легковажили їх. Вони, що нераз цілі битви або здобуття важних городів і територій записували одною стрічкою, кількома словами, — постійно згадують „вічуючих дітей". Значить — привязували вагу до їх віч, признавали їм значіння як цвітови народу, як його надії. А все таки своїм сухим, глибоко до ядра душі правдивим стилем лучили „вічуючих дітей" з упадком і нещастям.

І ми також не легковажимо „вічуючих дітей" свого народа. І не тільки не легковажимо, але щиро радіємо, що молодь інтересується публичними справами Рідної Землі, яка стогне під копитами наїздників. Стогне з болю, і ратунку шукає. Шукає всіми фібрами, всіми органами, всіми звязками свого тяжко пораненого організму.

І той ратунок показує їй так, як його розуміє, зїзд українського студентства, що відбувся у Львові в перших трох днях липня сего року в присутности 250 учасників. Приглянься тому плянови ратунку молодих людей, які певно голосували за ним зі щирим огнем в своїх невинних очах, голосували з переконанням, що роблять добре діло. А молодість їх — найлучший свідок їх замірів.

Але инша річ замір, а инша те, що з нього може або й мусить вийти серед даних обставин. Перейдім зміст 21 ухвал того зїзду. Перша з них висказує ціль, ідеал нашої молоди, який єсть також ідеалом всего українського народу: Самостійність і соборність української державности. Це ідеал слушний, ясний і високий.

Коли скінчити читання першої ухвали, мимохіть пригадується гарна строфа поета:

„Щось було з початку в тих словах
Наче чистії води
Віяв свіжістю, добрістю з них
Якийсь дух прохолоди".

Але друга ухвала звучить так: „Зїзд українського студентства Галичини взиває всі партії Галичини, котрі стоять на ґрунті всеукраїнської національної державности, за взаїмним порозумінням сотворити тимчасовий Галицько-український Уряд з місцем осідку в Галичині на підставі прінціпу особистого підбору, а не партійного ключа, з поміж найактивнійших і найбільше довіря гідних українських громадян".

І знов пригадуються мимохіть віщі слова поета:

„Та помалу важке щось тягло,
Наче самум пустині —
І робилося лячно, немов
В ніч без світла дитині..."

Так. Дійсно загашене було світло розваги в хвилі, коли переходила ця друга ухвала. Панове! Адже Галичина в неволі. В найтяжшій неволі, яку знає історія Европи. Перейдіться по мучених селах, по ляцьких тюрмах, а переконаєтеся про це. Гдеж може в такім поневоленім краю істнувати Уряд? В Домбю чи в Пикуличах? Річ ясна, що автори цеї резолюції через сім літ систематично не бачили книжки (бо не могли). Але все таки настільки треба мати знання (коли виступається прилюдно) — що історія не знає такого випадку, деб у тяжко поневоленім краю можна було сотворити уряд (!), який мавби можність свобідного ділання на користь а не на шкоду того краю! Може ввижається Вам Ірляндія? Але чи ви застановилися над тим, що сотки тисяч Ірляндців вернули з великої війни в Европі на свій остров, вернули як англійське військо зі зброєю в руках! І щойно тоді почали рух, почали завзяту боротьбу! І щойно тоді почали з ними рахуватися! А чи наші „революціонери", які говорять чи балакають про „масові рухи", відповіли бодай одним одиноким ділом на тисячні знущання наїздника над селянами й робітниками, над інтеліґенцією й жінками, над дітьми й над — ними самими?! Ні!! І ще одно требаб Вам знати, Панове! Що не в Ірляндії сотворено той тимчасовий уряд, з яким після довгої боротьби в нутрі краю починає рахуватися Англія, не в Ірляндії, тільки на свобідній американській землі! І ще тепер той ірляндський уряд єсть тільки одною віткою, одним звеном великої, добре заосмотреної організації, якої головний осередок поза Ірляндією, на повній свободі. І в тім його сила! Цего всего Ви, очевидно, не знали, коли ухвалювали ту резолюцію, звернену проти леґального Уряду Рідної Землі, який тяжко і з успіхом працює. І певно не знали, що той істнуючий Уряд Галицької Землі має недвозначні дані, що Галицька Земля ніколи не дістанеться Польщі і що вже незабаром уступить з неї польський наїздник. Бо інакше Ви чейже не булиб ослаблювали становища того Уряду й не відзивалисяб до нього так по діточому:

„Зїзд взиває Диктатуру З. У. Н. Р. вповні підчинятися під розпорядки Галицько-Укр. Уряду..." (ухвала 4).

Якого Уряду?! Того, що його Ви щойно хочете „сотворити" — при допомозі партій, але — без „партійного ключа"! Чи були Ви, Панове, коли в партії? І дійсно діяльними членами? І як довго? Адже Ви молоді й не малиб на це ні часу, ні нагоди навіть, якби не перебули сім літ війни і неспокоїв, тільки якби перебули останних сім літ мира. І Ви беретеся, показувати партіям, як складати Уряд і що робити?

Подумайте, Панове, над тим, що Ви ухвалили.

Говорите про науку в фахових школах в краю і про — масовий революційний рух в краю! Ми не хочемо у вас гасити революційного духа проти Польщі, ні — але ці поняття не вяжуться з собою... Вибачте за прикре слово...

Взиваєте суспільність, щоби відмовила всякої матеріяльної допомоги тим студентам, які на зазив цего Вашого Зїзду не вертають до краю. Панове! Тільки дрібка застанови вистарчить, щоби доказати, як Ви самі собі шкодите: Отож півторатисячі студентів, які користають з добрих фахових шкіл за кордоном, має на зазив 250 товаришів покидати почату роботу, покидати її може вже в середині або й при кінци тай — їхати до Ваших леґендарних фахових шкіл в краю, які Ви щойно хотілиб „сотворити"?! Вони не поїдуть, Ви певно тих шкіл у краю не сотворите — а наслідок Ваших ухвал може бути тільки такий, що вороги використають їх і пічнуть кричати в Америці: „Не посилайте студентам у Празі й Відні ні гроша, бо „край" так каже, чуєте — край!..."

Чи не прийшло Вам на думку, як дуже такі резолюції потрібні нашим — ворогам? І чи не застановляє Вас це, що в краю, де арештують тисячі цілком невинних людей, Вас не арештували Поляки навіть за такі „революційні" ухвали? Бо чейже навіть наймолодший з Вас знає, що польська шпіонажа й поліція не є аж так сліпа і дурна, щоби не знала, де й коли збереться 250 учасників зїзду і щоби через три дні не довідалася про настрій віча. А прецінь Вас не арештували. Чи то чудо? Ні. Ця загадка має простеньку розвязку.

Вас не арештували тому, бо Полякам дуже потрібні такі резолюції в обох напрямах: 1. проти леґального Галицького Уряду, щоби представляти чужим, що той Уряд не має поваги в краю і 2. проти Польщі а за „масовим революційним рухом", щоби тим страшнійше давити наш нарід і мати оправдання перед світом...

Давити той нарід зможуть тим краще, що Ви не відготовили взагалі жадного революційного руху, тільки блакаєте про нього.

Говорите про „сотворення державного апарату" в Галичині, на Холмщині, Волині й Підляшу. Чи Ви з місяця впали на бідну Галицьку Землю чи з — еміґрації приїхали?! Якже цей апарат „сотворити" під польським ярмом? Чи не так само, як Ваші „фахові школи"?

Вже 20 літ доходить від хвилі, як я перший раз прийшов на університет. Від тоді по нинішний день все пильно читаю студентські резолюції. Але — признаюсь — що таких нерозважних резолюцій я ще не читав, хоч за 20 літ не одну резолюцію бачив.

А верхом і вінком усего єсть Ваш зазив до управ українських партій з дня 5. липня с. р. Він в історії пайдократії напевно займе визначне місце як документ, а й автори його не останнє. Не хочу докладно розбирати змісту зазиву, бо — мені робиться ніяково за молодь мого народу... Я мусівби сильно глумитися над тим зазивом, а мені не до глуму.*) І тому поважно питаю Вас чи можливо, щоб управи партій дали Вам взагалі яку небудь відповідь протягом 5 днів, як Ви цего домагаєтесь... Чиж ніхто з Вас не подумав, як довго йде почта зі Львова на пр. до Товмача і з Товмача до Станиславова і знов до Товмача і знов до Львова? А протягом 15 днів Ви хочете скликання „тимчасової Національної Ради"... Ручу Вам, що навіть цісар Вільгельм в часі як була упорядкована мов пуделко німецька держава — не мігби в тім часі був доконати скликання ще не вибраного представництва. І чи після того всего Ви серіозно очікуєте, що партії взагалі щось Вам скажуть на Ваші предложення? Хиба, що зійдуть до рівня, на якім стояв Ваш дуже молоденький зїзд.

Цим ми не хочем діткнути українського студентства. Навпаки. Ми припускаємо, що вчаться в Чехії, 300 на Буковині, 200 у Відні і коло 1000 в краю, які не були на Вашім зїзді, мають зовсім инакші погляди, ніж Ви. Що більше. Віримо, що й Ви самі другий раз таких резолюцій не ухвалилиб і що 700 українських студентів, які

А на закінчення скажемо Вам, хто був кумом при творенню атмосфери, з якої вийшли і Ваші резолюції і Ваш „КУМ" — без Вашого відома. Дійсними творцями тої атмосфери, є платні польські провокатори, які хочуть взяти молодь на гачок, обвинений гарним ідеалом всеукраїнської Держави. Ті справно і тихо працюючі провокатори, які вживають найгіршої, затроєної зброї, котрій на імя корупція! Не шукайте винних між Вами, бо вони поза Вами. Галицький Уряд знає їх і знає, хто їх платить і в свій час оповістить це. І тоді буде їх голова також по пів гривні — але теперішної! А Вас ніхто не посуджує, що Ви знали про цю злодійську роботу, яка викликає атмосферу невдоволення. Бо тоді ми так не говорилиб до Вас. Це хіба таке ясне і слушне, як Ваша перша резолюція.

В цю тяжку пору, коли наближається рішення долі Рідного Краю, кличемо до Вас словами поета тих, які грішми затроюють атмосферу.

Przestańcie dzieci, bo źle się bawicie...
Wam to igraszka, nam chodzi o życie—
Całego Narodu...

А Вас, Панови Офіцири, коли й Ви берете участь в акції молоді як студенти, ніхто не уважає дітьми! І до Вас інакшу мірку приложивби кождий Уряд, коли бралиб Ви участь в такій акції. Виж військові. І німб Ваш і повага Ваша істнують так довго, поки Ви займаєтесь військовими справами, як це Ви найкраще бачили на Великій Україні. Тут годі говорити, що Ви може не присягали Галицькому Урядови. Бо присягала вся Галицька Земля а Ви також її сини! Як дорослі люде, котрим стукнула трийцятка літ, застановіться над тим, чи Вам ялося пхатися до молоді, яка буде оправдана, бо має дуже доброго свідка — свою молодість. А мужеський вік то вже не молодість. Si duo faciunt idem, non est idem! (як двох робить те саме, не є те саме).

Др. Осип Назарук.

P. S. Стверджуємо, що Українська Молодь у Львові видала комунікат, який наглядно доказує, що молодь уже розуміє, що становища Галицького Уряду не тільки не вільно нічим ослаблювати, але треба його скріпляти. Мимо того видаємо цю статтю як пересторогу на будуче.

*) Зазначу тільки мимоходом, що матура не уповажняє до засідання в Президії (!) „Національної Ради", як Ваш „КУМ" того домагається. І скажу Вам отверто, що ті, котрі ставлять такі смішні домагання, не повинні засідати не то в Президії Нац. Ради, але і в Раді ні. І навіть в „КУМІ" ні, хиба „розвеселенія ради" в цих тяжких часах. Реформи раджу Вам почати не від Галицького Правительства, але від сього „КУМА". Там навіть революційний „замах стану" не пошкодив би нікому. Ваш К. У. М. такого зазиву до партій другий раз не пішле.

МОДЕСТ ЛЕВИЦЬКИЙ.

ШКІЛЬНІ ТОВАРИШІ.

(Оповідання з життя).

(Продовження).

(2)

Пам'ятаю, на мене перше сильне моральне враження зробив Авакум одною розмовою на якомусь „порожньому" уроці (коли вчителя не було) з нашим товаришем Матковским. Цей був з поповичів, учився погано, а імпонував на тим, що говорив басом (і в хорі „октаву пускав"), курив дуже міцний тютюн і „просвіщав" нас по всяких полових питаннях, але в дуже неморальному освітленні; просто кажучи — він дуже багато гидоти навчив нас. Але хлопцям 15—16 літ власне це все й цікаво. Одно тільки було спільне у Матковського і Авакума: обидва вони були „стіхійні" Українці: погано говорили й вимовляли по московському, а у приватних розмовах воліли вживати вкраїнської мови. Тоді національне питання не стояло так гостро, як нині; але була частина учнів, що любила співати українських пісень і в розмовах воліла вживати між собою рідної мови. Отож на тому „порожньому" уроці зібралася нас купка, хто не підчував дальших уроків, і балакали про те, про се, Матковський сидів на вікні, бовтаючи ногами. Проти нього сидів на лавці Авакум, недбало підпершись рукою. Навколо було ще двоє — троє. Я застав таку фазу розмови.

— Бо Марія Магдалина була к..., — сказав авторитетним тоном Матковський.

— Ну ту що-ж із того? — спитав Авакум.

— Тому-то й простив її Христос, що сам був незаконнороджений, — з апломбом сказав Матковський.

— Дурень ти! — коротко відрізав Авакум.

— Чого-ж це ти маєшь привилей на розумного — відгризнувся Матковський.

— Ще вдруге дурень, — підкріпив Авакум. — А хочеш знати чому, то ось чому: нелогічні висновки робиш. Коли я сказав, що ти дурень, то ще не сказав цим, що себе вважаю за розумного; а за дурня я тебе маю тому, що плетеш дурниці, сам не знаючи чогоради, хіба тільки для того, щоби скверно-словити. То це свинство. Бо коли Марія Магдалина і була публична жінка або грішниця, як попи кажуть, то це не значить, що в неї не могла бути дуже гарна душа. Часом у публичних жінок душа може бути чистіша і краща, ніж в ігумениї монастиря, старої діви. А що ти кажеш про походження Христа, то це ще гірше свинство: бо душа Христова, коли відкинути всі ті дурниці про всякі чудеса, була така-ж чиста і висока, як Сократова; а наука його була занадто висока для таких свиней, як люде, і вони її не зрозуміли досі і тільки обпаскудили ту високу мораль. Соціалисти спустились на одну щаблину нижче за Христа, але за те ближче до життя, і тому їх наука лекше може бути приложена до життя.

Ми всі аж насторожились, слухаючи такої нової, нечуваної досі для нас мови. Тверда і впевнена Авакумова, мова, енергійні слова, правда, яку інстинктом почували ми — все це так захопило нас, що ми аж дух затаїли. Мовчав, остовпівши, і Матковський, справедливо проковтнувши двох дурнів. І той нахаба й негідник, зрештою, як і ми инші, зрозумів, що Авакум не тільки фізичною силою, але й розумом значно перевищує нас успіх.

— А яка-ж наука соціалистів? — несміло спитав котрийсь.

— Трудно про це все розказати, — замнявся Авакум з деякою непевністю оглядаючи нас; — але коротко сказав-би я так: Христос казав: як побачиш голого, здійми з себе сорочку і віддай йому. А соціалісти вимагають меншого: не здирай з убогого останню сорочку, коли своїх маєш десять. Багато ще де чого, та...

Авакум якось дивно махнув рукою і пішов на своє місце та вліз у якусь книжку; бо розмова його з Матковським звернула загальну увагу, і видимо він не хотів вести її далі.

Престіж Матковського відразу впав у наших очах, але за те високо став перед нами Авакум. Мені та скільком ближчим моїм приятелем свердлом крутили в головах нові питання, що зародилися з цього диспуту: питання релігійні й соціалистичні. Все це було нове, невідоме, страшне й цікаве, а самотужки ми не могли знайти відповіді на все. Ми були виховані в дуже релігійному напрямку, і нам аж страшно було подумати про такі речі, як те, що Марія Магдалина була проституткою, що всі чудеса Христові — то дурниця, що можна наважитись рівняти Сина Божого до Сократа, хоч і великого філософа, але-ж поганина-язичника. Знов: як-же можна рівняти соціалистів, тих, що царя хочуть убити, до Христа, — що ніби то вони стали тільки на одну щаблинку нижче за нього? І страшно було думати про це і неможна було відігнати тих настирливих питань: хотілося знайти правду, яка-б не була вона, та де і як шукати її?

— У Авакума, — рішили ми. — Він знає, він розкаже. Це не Матковський.

Отож другого чи третього дня після цеї розмови, після вечерні (всіх православних обов'язково ганяли до церкви), я дігнав Авакума, що вертався сам — один, і пішов із ним поруч. Жив він далеко, на Польських фільварках, і, хоч мені було не по дорозі, я пішов із ним.

— Авакуме, я хотів де-що тебе спитати... несміливо почав я.

— Ну? — і він уважно подивився на мене своїми сірими очима.

— Щоб ти мені розказав де-що... Про Христа, про соціалистів...

Авакум помовчав, а потім помалу промовив.

— Добре, я тобі розкажу, що сам знаю, але тільки ти вважай: не будь довгоязикий, бо за такі розмови й мені й тобі лихо буде.

— Чого-ж я маю бути довгоязикий? А втім, коли мене де-хто спитає так, як я тебе питаю, то хиба я не можу сказати?

— І Матковському розкажеш?

— Ну, ні! — рішуче заперечив я.

— От бачиш. А Горошкові? А Гжибовському?

— Ні, не сказав-би.

— А кому-ж ти сказав-би? — питав Авакум.

Я назвав де-кількох своїх приятелів. Авакум, подумавши, згодився.

— З цими можна говорити.

І почав я його розпитувати про ті настирливі свердлючі питання. Авакум багато розказав мені такого, про що мені й не снилося: про те, як люде, з добрими чи злими намірами, обпоганили чисту науку Христову, наліпивши на неї силу дурниць, вигадок і брехні, за якими самої правди не видко; що зовсім не так було в дійсности, як про це розказують і попи і книжки наші. Розказав дещо і про соціалистів. А говорив він просто, але переконуючо. Я пробував не то що опонувати, а домагатися пояснень.

— То значить брехня, що сказано в Законі Божому?

— Може й не все брехня, але богато її. От ти скажи: можливо, щоби риба проковтнула людину і щоб та людина, просидівши в її животи три дні, вийшла назад жива й здорова?

— Ну, то могло бути чудо, — змагався я, втрачаючи ґрунт з під ніг.

— Чудо? — повторив Авакум. — А ти бачив коли чудо?

— Ні.

— А як не бачив, то й не впевняй. Навіть, як-би побачив коли, то ще подумай добре, чи не омана це яка? А ти мені ще от що скажи: за що мучили христ'ян у римських цирках? чого вони мусіли ховатися по катакомбах?

— Бо вони проповідували нову, правдиву віру.

— От тепер так само мучать по тюрмах, засилають у Сибір, вішають соціалістів. За що? За те, що вони проповідують нову віру, суперечну теперішній. Адже ти знаєш, що про христ'ян казали, що вони злочинці, вони не шанують богів — усяких дурниць на них горнули, так, як тепер на соціалистів.

Довго балакав зо мною так Авакум, а я слухав, дух затаївши. Він, хоч може тількі на рік-два старий за мене, розвитком своїм перевищував мене на десять літ.

— Звідки ти все це знаєш? — дивувався я.

— З книжок та від людей. Де-що вичитав, а де-що випитував, ось як ти мене.

— А про Христа? — спитав я в сам-перед.

— Добра є книжка Ренана: „Життя Христове" — там уся правда.

— В тебе вона є?

— Нема. Сам ледви дістав був колись, тай то всієї не дочитав.

— А можна дістати її?

— Не знаю. Це не тут було. То в селі мені один студент був дав, та скоро забрав, бо виїздив. А у мене мало книжок. Треба шукати, діставати, та й то оглядаючись, бо як піймають, то лихо буде.

Дійшли ми до його кватирі, вбогої хатини під стріхою в кінці передмістя.

(Далі буде).

ПЕКУЧА СПРАВА.

Опять доводиться нам відкликнутись до Вас, заморські Сестри і Браття.

Сім літ страшної війни довело нашу країну до цілковитої руїни, з якої тим тяще двигнутись, що воєнний стан фактично далі тріває, вартість польської марки безнастанно паде а доріжня зростає. Матеріяльні злидні потягають за собою духовий занепад. Журба і гризота убивають спокій і погоду ума, відривають охоту до життя. І серед такої атмосфери виростає наша молодь, яка як губка втягає в себе настрій старшого окруження. Діти старіються, їх личка не веселі а сумні, вони глядять своїми оченятами поважно, не усміхаються. Та й як-же їм сміятися, коли вони або не мають мами, бо умерла з туги і розпуки зо своїм мужем, що поляг на війні, або умер з голоду в польськім таборі полонених, або як мають маму, то бачать що вона плаче і в розпуці передвчасно вяне.

Та не всі наші діти виростають в такій повній болю і смутку атмосфері. Бо є в нас громадяни, яких війна матеріяльно не знищила — противно вони стали багатими і мають всего подостатком. Та для них одиноким бажанням є мати як найбільше майна. У них нема найменшої ніжности ні ідейности, для них одинокою цінністю — се гріш. Як виховають вони свої діти не треба й говорити. Се будучі паразіти й трути.

А яке виховання одержує наша дітвора в школі? Там чужі учителі зневажають усе, що для нас найдороще, до дітий відносяться холодно ба й жорстоко. І не диво — вони-ж не люблять наших дітий, вони прийшли на наші землі, щоби нам зготовити національну смерть.

Розуміється само собою, що такий стан не сміє дальше тревати. Ми мусимо ратувати нашу молодь, бо це наша будуччина.

На жаль у нас цілий загал відноситься до справи виховання молодого покоління дуже холодно, байдужно. У нас подибаєте цілий ряд громад, в яких нема жадної школи — і громади сидять тихо, невідчувають найменшої потреби подбати про школу для своїх дітий. А культуру народа пізнати в першій мірі потім, як вона дбає про свою молодь. Не говоримо вже про Німців, які тепер як найбільше праці і гроша посвячують молоденькому поколінню та про инші культурні народи Европи. Та пригадаємо, як запопадливо дбала польська суспільність про „Товажиства Школи Людовей" ще за часів Австрії. Хоч вже тоді мала на чисто українських землях без числа народніх шкіл, що були на краєвім етате, то крім цього закладало „Т. Ш. Л." польські школи у всіх українських громадах, де їх ще не було попри українські школи — і масово розкидала діточі видавництва, в яких вихвалялося попід небеса все що польське. І кождий Поляк без найменшої принуки радо жертвував на цю ціль — а день 3. мая був днем „Т. Ш. Л." А нині маючи свою державу, кидають Поляки величезні квоти на сю ціль — засипають чисто українські громади своїми видавництвами — одним словом найбільше зусиль посвячують поширенню польонізаційної ідеї. Бо вони знають дуже добре, що хто здобуває молодь, хто опанує її серця і уми — сей буде мати перед собою будучність! І не треба собі легковажити сьої роботи, бо її результати слідні на кождім кроці. Нині подибаєте в Східній Галичині громади, де латинники уважають себе Поляками а діти співають: **„Не дамиземі".**

Треба вже нам позбутися фрази: „Народ не пропаде, не загине — його не можна зденаціоналізувати", бо історія вчить, що якраз навпаки нарід може і то дуже легко пропасти. І дійсно падали цілі народи. Сильніщі культурою, витрівалістю пожерали слабші народи. Одинокі Жиди, що не дали себе зїсти — а завдячують се строгонаціональному вихованню свойого покоління від найраньшої молодости. Не найдете Жида, якийби не ходив до жидівської школи і не вчитувався в свої книги. Жидівська дитина від найранщої молодости учиться любити все, що своє, цінити себе, уважати жидівський народ за вибраний самим Богом, дорожити рідною мовою — а почувати погорду для тих, що покидають жидівський табор проклинаючи їх до найдальшого покоління... І тому один Жид серед моря неЖидів остане Жидом, збереже в глубині свойого серця любов до свого народу і до нього ділом, думками, молитвою, цілим еством. Нема в світі сили, яка би потрафила вбити клин в жидівський національний організм і його розброїти.

Якже у нас інакше! Ми ще й чванимося, що поступаємо вперед і на основі сього поступу снуємо пресвітні гороскопи на будуччину та ніяк не хочемо бачити страшної для нас правди, що коли ми йдемо о один крок вперед, то наші вороги роблять за той час сто кроків. Та досить вже того, самообману — подивімся раз правді в очі. Ми вже вище згадали, що молодь — се будуччина і надія народу, та що, як ми цю молодь поведемо, таку відтак будемо мати суспільність, а коли нам ворог вирве вплив на нашу молодь, так з тої молоді виростуть янічарі.

Щоби паралїжувати шкідливі впливи шкільні і позашкільні ворогів на нашу дітвору та повести її вихованням шляхом щиро національним взялися ми до видавництва ілюстрованого журнала для молоді **„Світ Дитини".** Ми поклали собі за завдання здобути нашу дітвору приєднати собі їх і маючи вплив на неї учити громадських чеснот. Хочемо виховати нашу молодь на ідейних, характерних горожан, які уміли би постояти за свої права і твердо стояли на своїм національнім ґрунті, хочби які гураґани не навіщали його. При тім мають вони бути вражливі на красу, переняті ідеалами, зміряти до загального добра, любити правду — вони мають бути в повній гармонії зі собою і своїм окруженням, так щоби про кождого зних можна сказати: се людина! Хочемо відновити нашу молодь, а тоді будуча українська суспільність буде непоборима — вона зуміє устоятися супроти кождого хто схотів би її поневолити.

Щоби це завдання як найкраще сповнити мусить **„Світ Дитини"** бути в кождій українській родині. На жаль досі заледви якась частина українських родин передплачує для своїх дітей наш журнал. Всеж таки хоч дуже поволи число передплатників зростає — та нині стоїть справа так, що гроші які одержується з передплати не вистарчають на покриття всіх видатків і муситься покривати недобір з власних фондів і затягати позички. В виду цього ми приневолені звернутися до Вас заморські Сестри і Браття зі скормним і для Вас дуже легким до виконання проханням. Тут в краю є тисячі круглих сиріт, яких батьки будьто полягли за волю України, будьто повмирали в польськім полоні. І нема кому займитися їх вихованням. Одначе суспільність не сміє про них забути. І тут Ви можете дуже богато помогти. Нехай кождий Українець в Америці запренумерує **„Світ Дитини"** для одної сироти в ріднім краю а тоді матимемо тільки передплатників, що квота одержана з передплати вистарчить на покриття коштів видавництва. Як бачите дуже мало від Вас жадаємо і сподіємося, що Ви се виповните. Батьки сих сиріт поклали свої голови за кращу долю України — нехайже їх сини виростають на ще більших героїв.

Звертаємося з проханням до наших передових Земляків в Америці а то головно до Всеч. Духовенства і Учительства, щоби схотіли занятися сею справою і представили в своїй громаді її вагу та займилися збіркою передплат і висилкою гроший. Колиби хто крім сього схотів жертвувати скромну квоту на пресовий фонд **„Світа Динитини",** так булиб незвичайно вдячні. Піднесемо, що й це, що **„Світ Дитини"** почав виходити 1. падолиста 1919 р. і досі точно виходить та совісно сповняє своє завдання. Наколи-б Ви переглянули касові книги, то побачили-б, що за цей час маємо 350.000 мп. дефіциту. Одначе сильна віра, що таки будемо мати чимраз більше передплатників нас піддержує і тільки длятого ми не жаліємо ні труду ні грошей і точно видаємо **„Світ Дитини",** хоч наші довги ростуть.

Коли-б ми одержали мерщій передплату для 2.000 сиріт в Галичині тоді моглиби навіть збільшити обем журнала та перемінити його на тижневник. Цілорічна передплата виносить 1 (один) доляр.

Гроші присилати в реґістрованих листах. При збірках належить долучати поіменні списи жертводавців.

ВИДАВНИЦТВО ІЛЮСТРОВАНОГО ЧАСОПИСУ „СВІТ ДИТИНИ".

Михайло Тарасько,

Львів, вул. Зіморовича 3.
Европа, Галичина.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 47, повідомляє, що мітінґ відбудеться о 7-мій годині вечером в пятницю, 19. серпня, в гали церковній під ч. 621-623 Скат стр. Кождий місцевий член має безусловно бути на мітінґу і не відказувати, що не мав часу, а позамісцеві мають прислати свої місячні вкладки. — Т. Стасюк, предс.; Ф. Борсук, секр.

МЕКЕДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 7-мій годині вечером в суботу, 20. серпня, в гали церковній при ул. Вест Блейн. Проситься всіх членів бути на тім мітінґу, бо є важна справа. — І. Когут, предс.; П. Пухир, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 7-мій годині вечером в суботу, 20. серпня, в гали Укр. Амер. Горожан під ч. 822 Фрейклин стр. Проситься довгуючих членів, аби вирівнали свої вкладки. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — С. Чорномаз, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 6-тій годині вечером в суботу, 20. серпня, в гали парафіяльній. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо маємо богато справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — П. Стецик, предс.; В. Колодрубець, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 245, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 21. серпня, в гали церковній під ч. 18. Вудленд стріт. На порядку нарад є важні справи. Довгуючі члени як не вирівнають своїх довгів, будуть суспендовані. — М. Скоропад, предс.; О. Собчак, секр.

ІСТОН, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, 21. серпня, в гали читальняній під ч. 721 14-та ул. На порядку нарад є важна справа до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — М. Колодруб, предс.; М. Драпінський, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє, що чвертьрічний мітінґ відбудеться о 3-тій годині пополудни в неділю, 21. серпня, в гали Л. Рави під ч. 908 Гесс Аве. На порядку нарад буде звіт контрольної комісії і инші важні справи. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Н. Гаврилів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. „Вільна Україна", від. 176, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться зараз по богослуженню в неділю, 21. серпня, в гали церковній при 7мій ул. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — С. Москалик, предс.; Р. Рубльовський, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 42, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 2-гій годині пополудни в неділю, 21. серпня, в гали Укр. Нар. Дому під ч. 148 Гоп Аве. На порядку нарад справоздання з пікніку і справи братські. — Т. Скоробогатий, предс.; М. Мельник, секр.